

KATUTASON LIIKKEENHARJOITTAJIEN NÄKEMYKSET KAJAANIN YDINKESKUSTAN KEHITTÄMISSUUNNITELMISTA

Kajaanin ammattikorkeakoulu
University of Applied Sciences

Kannen kuva:

WSP Finland Oy

Yhteystiedot:

Kajaanin ammattikorkeakoulu
PL 52
87101 KAJAANI
Puh. (08) 618 911
www.kamk.fi

ISBN 978-952-98853-57-1

Kajaani 2014

Sisällys

1 JOHDANTO	1
2 AINEISTO JA SELVITYKSEN TOTEUTUS.....	2
3 KAUPPAKADUN SANEERAAMINEN KÄVELYPAINOTTEISEKSI	5
4 VÄLIKADUN, POHJOLANKADUN, KIRKKOKADUN JA KOIVUKOSKENKADUN KEHITTÄMISLINJAUKSET.....	9
5 KAJAANIN YDINKESKUSTAN KEHITTÄMISESTÄ YLEENSÄ	12
5.1 Mielipiteet Kajaanin nykyisestä kävelykeskustasta.....	13
5.2 Mielipiteet Kajaanin keskustan toritoiminnasta ja tapahtumatarjonnasta	15
5.3 Mielipiteet ydinkeskustan yleissuunnitelman eräistä kehittämiskohteista.....	21
5.4 Ideoita ja kommentteja koskien Kajaanin ydinkeskustan kehittämistä.....	23
6 YHTEENVETO	26

1 JOHDANTO

Selvityksen taustalla ovat Kajaanin kaupungin kaavailut Kauppakadun jatkosaneeraamisesta kävelypainotteiseksi. Saneerauksen toteutus on tarkoitus viedä kunnalliseen päätöksentekoon syksyllä 2014. Mahdollisen myönteisen päätöksen jälkeen rakentaminen voisi käynnistyä periaatteessa jo kesällä 2015. Saneerausta koskevan päätöksenteon tueksi kaupunki tarvitsi mahdollisimman kattavan käsityksen Kauppakadun liikkeenharjoittajien suhtautumisesta katusuunnitelmaluonnokseen.

Tästä lähtökohdasta kaupunki pyysi Kajaanin ammattikorkeakoulua tekemään selvityksen, jossa kartoitetaan Kauppakadun yrittäjien mielipiteitä katusuunnitelmaluonnoksesta ja sen toteuttamiskelpoisuudesta. Kaupungin, KaKery:n (Kajaanin Kaupunkikeskustayhdistys ry) ja ammattikorkeakoulun edustajien välisessä yhteydenpidossa selvitystä päätettiin laajentaa niin, että samassa yhteydessä selvitetään ydinkeskustan muidenkin katujen yrittäjien näkemyksiä kaupunkikeskustan kehittämisen yleissuunnitelman mukaisista toimenpiteistä heidän omilla liikekaduillaan. Samoin kysymyslomakkeeseen lisättiin katukohtaisten kysymysten lisäksi eräitä yleisempiä Kajaanin ydinkeskustan kehittämiseen liittyviä kysymyksiä.

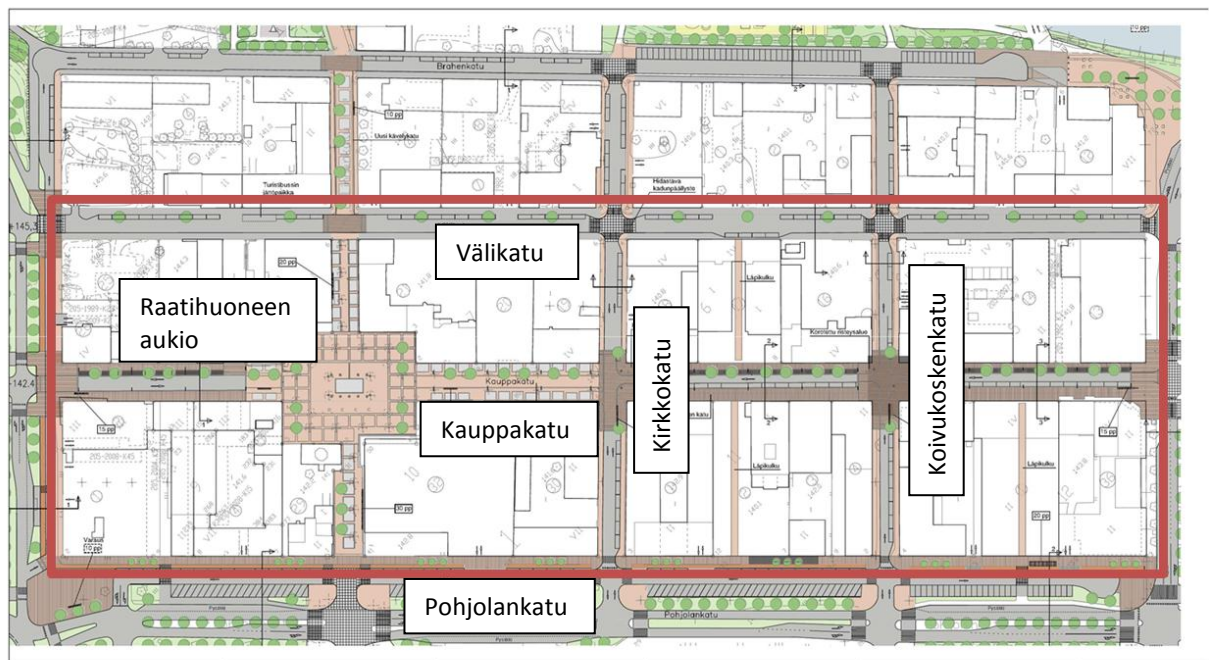
Selvityksen kohteena on siten kolme asiakokonaisuutta:

- 1) Mitä mieltä Kauppakadun kivijalkayrittäjät ovat Kauppakadun jatkosaneerauksesta kävelypainotteiseksi?
- 2) Mitä mieltä Välikadun, Pohjolankadun, Kirkkokadun ja Koivukoskenkadun katutalon liikkeenharjoittajat ovat omia katujansa koskevista kehittämislinjauksista?
- 3) Mitä näkemyksiä yrittäjillä on eräistä muista ydinkeskustan yleissuunnitelmassa esitellyistä kehittämiskohteista? (esim. toritoiminnan ja tapahtumatarjonnan kehittäminen, maanalaisten pysäköintihallien rakentaminen, Kruununpuodinmäen sillan rakentaminen)

Näitä kysymyksiä selvitettiin kesällä 2014 yrittäjille suunnatulla kyselytutkimuksella. Kajaanin ammattikorkeakoulussa selvitystyöhön ja raportin tekemiseen osallistuivat matkailututkija Jari Järviluoma, tutkimusapulainen Inka Makkonen ja kehittämisspällikkö Mikko Keränen.

2 AINEISTO JA SELVITYKSEN TOTEUTUS

Selvityksen aineisto koostuu Kauppakadun sekä Välikadun, Pohjolankadun, Kirkkokadun ja Koivukoskenkadun katutason yrittäjien haastatteluista/kyselyistä, jotka toteutettiin 19.6.-18.7.2014. Haastatteli kiersi jalan selvityksen kohdealueen (kuvio 1) yritykset, haastatteli yrityksen johtoa joko paikan päällä tai vaihtoehtoisesti jätti kysymyslomakkeen myöhemmin vastattavaksi. Mikäli kysymyslomake haluttiin täyttää itsenäisesti myöhemmin, sovittiin aika, jolloin haastatteli käy noutamassa kysymyslomakkeen. Joissain tapauksissa vastauslomake palautettiin postitse.

Kuvio 1. Selvityksen kohdealue (punaisella rajattu suorakaide).

Kysymyslomake oli kolmen sivun mittainen pitäen sisällään sekä monivalintakysymyksiä että avoimia kysymyksiä. Kysymyslomaketta taustoitti yrittäjille samassa yhteydessä annettu katusuunnitelmista kertova esite (taitettu A3). Esitteiden materiaalit saatiin Kajaanin kaupungin ympäristötekniseltä toimialalta. Kysymyslomakkeista ja esitteistä oli kaksi osin toisistaan poikkeavaa versiota: Kauppakadun yrittäjille omansa ja muiden katujen yrittäjille omansa.

Kohdealueen yrittäjistä 80 % suostui haastatteluun tai täytti itse kysymyslomakkeen. Syynä vastaamatta jättämiseen oli esimerkiksi se, ettei toimija kokenut tarpeelliseksi oman yrityk-

sensä näkökulmasta vastata kyselyyn tai yrityksellä oli meneillään kiireinen sesonkiaika. Ketjuliikkeiden päälliköt eivät joissain tapauksissa voineet ottaa kantaa, koska yritysten hallinnosta vastaavat henkilöt olivat lomalla. Suurin osa vastaajista oli yrittäjiä tai toimitusjohtajia, mutta muutamissa yksittäisissä tapauksissa vastaajina toimivat kollektiivisesti pienen työyhteisön työntekijät tai joissain tapauksissa esimerkiksi myyntipäälliköt.

Aineistonkeruun haasteena oli se, että kesäaikaan useat johtohenkilöt viettävät lomaa, joten heidän vastauksiaan oli mahdotonta saada. Jonkin verran haastetta aiheuttivat myös yrittäjien kiireiset aikataulut, joiden takia haastattelija joutui palaamaan useamman kerran hakemaan lomaketta, mikä venytti kysymyslomakkeiden keräämistä. Kaikkia kysymyslomakkeita ei hakuyrityksistä huolimatta saatu noudettua määräaikaan mennessä.

Aineiston kooksi muodostui lopulta 105 täytettyä lomaketta. Kaduittain vastauksia saatiin seuraavasti:

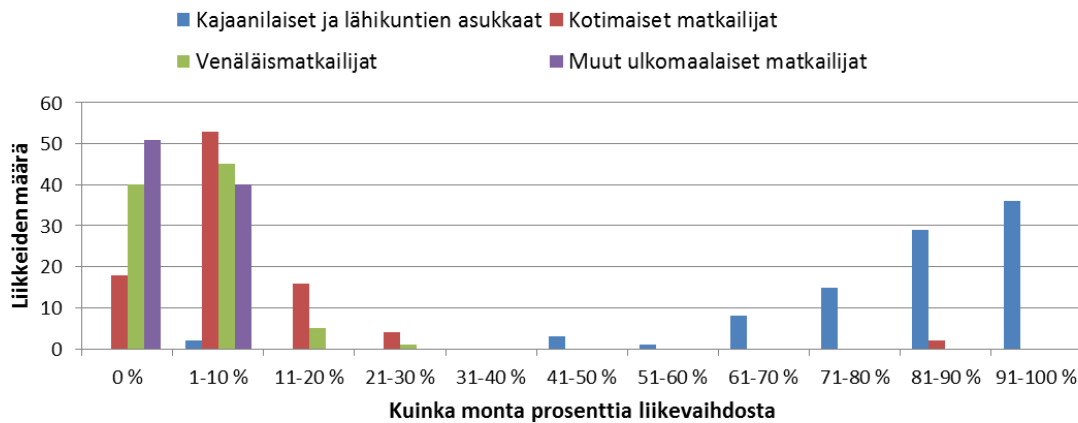
- Kauppakatu 64 kpl
- Välikatu 18 kpl
- Pohjolankatu 10 kpl
- Kirkkokatu 6 kpl
- Koivukoskenkatu 7 kpl

Selvitykseen osallistuneiden yritysten toimialat jakaantuivat alla olevalla tavalla:

- Kauppa 34 kpl
- Majoitus/ravitsemistoiminta 15 kpl
- Parturit/kampaamot 12 kpl
- Terveystenhoito/liikunta/hyvinvointi 11 kpl
- Vakuutus/rahoitus/kiinteistö/henkilöstöpalv. 8 kpl
- Optikkoliikkeet 6 kpl
- Kello- ja kultasepäntoimialat 4 kpl
- Muu toimiala 15 kpl

Luokkaan 'muu toimiala' kuuluviin yrityksiin lukeutuivat esimerkiksi valokuvausliikkeet, tietotekniikkapalveluja tarjoavat yrityksiä, autokoulut ja sanomalehtien toimitukset.

Yritysten selkeästi tärkeimmän asiakasryhmän muodostavat paikalliset kajaanilaiset ja lähikuntien asukkaat. Yritysten ilmoittamien prosenttiosuuksien keskiarvoilla mitattuna kajaanilaisten ja lähikuntien asukkaiden liikevaihto-osuus oli 86 %.¹ Kotimaisten matkailijoiden vastaavalla tavalla laskettu liikevaihto-osuus oli 9 %, venäläismatkailijoiden 3 % ja muiden ulkomaalaisten matkailijoiden 1 % (kuvio 2).

Kuvio 2. Selvitykseen osallistuneiden yritysten liikevaihdon jakaantuminen asiakasryhmittäin (n=91-94).

Tässä raportissa selvityksen strukturoitujen kysymysten tuloksia kuvataan lähinnä vastausten perusjakaumista pürretyillä kaavioilla. Avointen kysymysten vastaukset on analysoitu sisällön erittelyllä ryhmittelemällä samansisältöisiä vastauksia teemaryhmiin. Avointen kysymysten tuloksia esiteltäessä käsiteltäviä asioita elävöitetään vastauksista otetuilla suorilla lainauksilla. Suoria lainauksia on poimittu raporttiin yleensä vain muutama kustakin tarkastelun kohteena olevasta asiasta. Avointen kysymysten vastaukset kokonaisuudessaan on toimitettu kaupungin viranhaltijoille erillisenä tekstitiedostona. Niin raportissa olevista suorista lainauksista kuin kaupungille toimitetusta erillisestä tiedostosta on sensuroitu sellaiset kohdat, joista käy ilmi vastauksen antanut yritys tai liikkeenharjoittaja.

Kauppakadun osalta haluttiin selvittää erikseen myös kiinteistöjen omistajien mielipiteitä. Kiinteistöjen hallitusten puheenjohtajiin, joiden yhteystiedot onnistuttiin saamaan, otettiin yhteyttä sähköpostitse. Tämän jälkeen heille lähetettiin postitse Kauppakadun kehittämis-

¹ Kyse on siis yritysten ilmoittamien prosenttiosuuksien keskiarvosta, mikä ei välttämättä ole sama kuin eri asiakasryhmien osuus yritysten yhteenlasketusta liikevaihdosta. Yritysten liikevaihdon euromääriä ei kysymyslomakkeessa tiedusteltu.

suunnitelman esite, kysymyslomake ja vastauskuori. Kysymyslomakkeita vastauskuorineen lähetettiin yhdeksälle hallituksen puheenjohtajalle, joista neljä vastasi kyselyyn. Osa vastajista oli useamman kiinteistön edustaja, minkä johdosta kiinteistöjen määrässä mitattuna selvitys kattoi seitsemän Kauppakadun kiinteistöä. Kiinteistön omistajien vastauksista on tehty lyhyt kooste, joka toimitettiin erillisenä tiedostona kaupungin käyttöön (kiinteistöomistajien vastaukset eivät siis ole mukana tässä raportissa).

3 KAUPPAKADUN SANEERAAMINEN KÄVELYPAINOTTEISEKSI

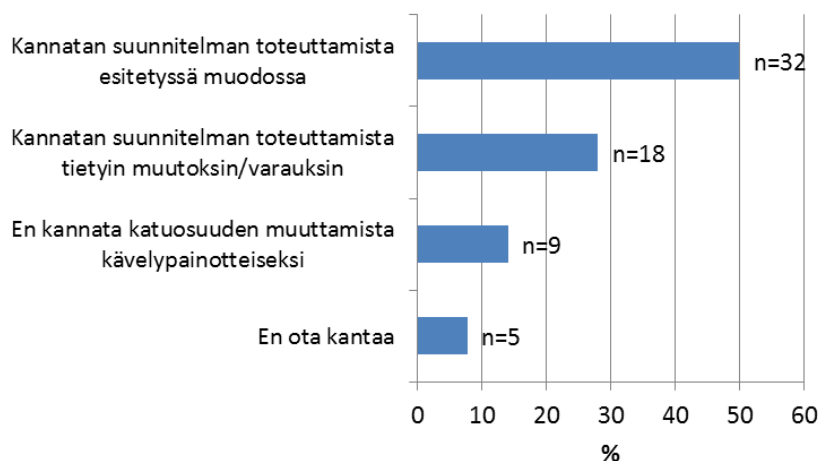
Yrityshaastattelujen yhteydessä kävelypainotteisen Kauppakadun suunnitelmaluonnoksesta jaettiin yrittäjille infopaketti (taitettu A3), joka sisälsi kartan, kuvasovitteen ja tekstimuotoisen kuvauksen suunnitelman sisällöstä. Tekstit, kartta ja kuvasovite saatiin Kajaanin kaupungin ympäristötekniseltä toimialalta. Etusivun tekstiosiossa suunnitelman yksityiskohtia kuvattiin seuraavasti (suoraa lainausta esitteestä):

- Tavoitteena on rakentaa viihtyisä keskustakatu, joka voidaan tarvittaessa muuttaa kävelykaduksi kesäkaudella ja tapahtumien yhteydessä.
- Katupinta uusitaan, jalkakäytävälle tehdään kiveys graniittilevyistä, syvemmällä olevaa vesi- ja viemäriverkkoa ja kaukolämpöputkistoa ei tarvitse uusida.
- Katu säilyy yksisuuntaisena ajokatuna, aurinkoisen pohjoisreunan jalkakäytävää levennetään ja sille sijoitetaan penkkejä ja istutetaan pylväspihlajia.
- Pohjoisreunan parkkipaikat poistuvat jalkakäytävän leventyessä, mutta eteläreunan kadunsuuntaiset parkkiruudut säilyvät, ja parkkimittarien tilalle tulee lippupysäköinti.
- Ajorata ja parkkiruudut ovat asfalttia, jalkakäytävät tasaista graniittilevyä kooltaan 60x30 cm, ilmettä antamassa on myös pienempiä levyjä.
- Korkea reunakiveys poistuu, matalat sadevesikourut erottavat jalkakäytävät ja ajoradan, turvallisuutta lisätään risteysten töyssyvaikutteisilla nousuilla.
- Sadevesikourujen kiveyksen lisäksi jalkakäytävien ja ajoradan erottajaksi on harkittu lohkottua kiveä tai vähän kohollaan olevaa kiveystä näkövammaisten turvalliseen liikkumiseen, ja noppakiveä käytetään vain aivan talojen reunoissa, ettei se häiritse esteetöntä liikkumista.
- Hankintalain puitteissa pyritään kainuulaisen kiven käyttämiseen.
- Sisäänkulun helpottamiseksi katutasoa korotetaan, pinta nousee kadun eteläreunalla liikkeiden kynnysten tasolle, mutta pohjoisreunalla korkeimmat kynnykset jäävät pinnan yläpuolelle.
- Katuvalot uudistetaan, valopylväisiin tulee sähkön ulosotot tapahtumien ja katumyynnin tarpeisiin.
- Ajoradalla (yksisuuntainen) ja eteläreunan jalkakäytävällä saa pyöräillä, pohjoisreunan leveämpi jalkakäytävä penkkeineen ja istutuksineen varataan vain kävelyyn.

- Pyörätelineitä tulee katualueen välikaistalle, Kirkkokadulle on kaavailtu suurempaa pyöräparkkia.
- Katulämmitystä ei tule, Kajaani on myös talvikaupunki, ja kaduilla saa olla lunta.
- Kävelypainotteisen Kauppakadun suunnitelmaluonnos perustuu valtuuston hyväksymään kaupunkikeskustan laajaan yleissuunnitelmaan, josta kadun ulkoasumuutos on yksi osa.
- Kirkkokadulta Lönnrotinkadulle päin suunnitelmaluonnoksen mukainen yhden korttelivälin kustannus on noin 700.000 euroa, josta kiveyksen osuus on noin 400.000 euroa.
- Päätöksen investoinnista tekee kaupunginvaltuusto ympäristöteknisen lautakunnan, kaupunginjohtajan ja edelleen kaupunginhallituksen talousarvioesityksestä.
- Jos Kauppakadun muuttaminen kävelypainotteiseksi alkaa, niin rakentaminen käynnistyy heinäkuussa 2015 Runoviikon ja Markkinakadun jälkeen, ja on valmis joulukuun mennessä.

Kysymyslomakkeessa Kauppakadun yrittäjiltä tiedusteltiin, mitä mieltä he ovat Kauppakadun saneeraamisesta kävelypainotteiseksi välillä Kirkkokatu-Lönnrotinkatu. Vastausvaihtoehdot olivat: a) kannatan suunnitelman toteuttamista esitetyssä muodossa, b) kannatan suunnitelman toteuttamista tietyin muutoksin/varauksin, c) en kannata kyseisen katuosuuden muuttamista kävelypainotteiseksi, d) en ota kantaa.

Kysymykseen vastanneista 64:stä yrittäjästä joka toinen kannatti suunnitelman toteuttamista esitetyssä muodossa ja 28 % kannatti suunnitelmaa tietyin muutoksin tai varauksin. Katuosuuden saneeraamista kävelypainotteiseksi vastusti varauksetta yhdeksän liikkeenharjoittajaa, mikä on 14 % kaikista vastanneista (kuvio 3).

Kuvio 3. Mitä mieltä olette Kauppakadun saneeraamisesta kävelypainotteiseksi välillä Kirkkokatu-Lönnrotinkatu?

Jos tarkastelu rajataan pelkästään Kirkkokadun ja Lönnrotinkadun välisellä katuosuudella eli mahdollisella suunnitelman toteutusalueella toimiviin yrityksiin, suunnitelmaa esitettyssä muodossaan kannatti niin ikään puolet vastanneista (20 kpl) ja 28 % (11 kpl) kannatti esitystä tietyin muutoksin tai varauksin. Suunnitelman vastustajien osuus oli koko kadun yritysten vastauksiin verrattuna hieman suurempi, 18 % (7 kpl) ja kantaa ottamattomien viiden prosentin osuus (2 kpl) vastaavasti hieman pienempi.

Mikäli vastaaja valitsi Kauppakadun saneeraamista koskevasta kysymyksestä kohdan b (kannatan suunnitelman toteuttamista tietyin muutoksin/varauksin), häneltä kysyttiin avoimella kysymyksellä, mitä muutoksia hän esittää suunnitelmaan tai mitä asioita hänen mielestään tulisi ottaa huomioon suunnitelman toteuttamisessa. Vastauksista valtaosa liittyi tavalla tai toisella parkkipaikkoihin ja niiden riittävyyteen:

Huomioon kannattaa ottaa parkkipaikkojen väheneminen nykyisestä. Onko suunnitteilla korvaavia paikkoja?

Parkkipaikkojen vähentyminen voi aiheuttaa ongelmia.

Menetetty parkkipaikat korvattava ensin.

Edellisen kaltaisia varauksia sivuten kadun pohjoisreunan parkkipaikkojen poistoa ei pidetty välttämättä hyvänä ratkaisuna:

Jalkakäytäviä voi leventää, mutta parkkipaikat tulee jättää molemmille puolille sekä läpikulku autoille.

Parkkipaikkojen tulee säilyä molemmin puolin; uudistaa + laatoittaa enemmän.

Liikuntarajoitteisten ja toisaalta matkailijoiden tarpeita silmällä pitäen kaksi yrittäjää kiinnitti huomiota taksi- ja invapaikkojen säilyttämiseen.

Invapaikkoja ja taksipaikkoja huonokuntoisia asiakkaita varten. ... edustalle ainakin.

... edustan taksipysäköinti olisi hyvä säilyttää.

Suunnitelman toteutuksessa huomioon otettavia asioita olivat niin ikään pihoihin pääsyn varmistaminen ja saneerauksen kustannustaso, jota pidettiin korkeana. Yksittäisiä vastaajia askarruttavia kysymyksiä olivat esimerkiksi graniittilaattojen mahdollinen kuumeneminen

kesähelteillä ja auringonvalon liiallinen heijastuminen laatoista. Myös asiakkaiden sisään-pääsy liikkeisiin remontin aikana otettiin esille.

Jos vastaaja ei edes tietyin varauksin kannattanut katuosuuden muuttamista kävelypainotteiseksi (vaihtoehto c, jonka valitsi siis yhdeksän yrittäjää), häneltä pyydettiin lomakkeessa perusteluja kielteiselle kannalleen.² Suunnitelmaan liitettyjen varauksien/muutoksien tavoitin huoli parkkipaikkojen riittävydestä oli selvästi yleisin syy myös katusuunnitelman vastustamiselle. Kielteisen kannan perusteluissa näkökulma paikoitusongelmaan oli korostuneesti se, että parkkipaikkojen väheneminen johtaa asiakkaiden siirtymiseen enenevässä määrin kauppakeskuksiin:

Asiakasvirrat ohjautuvat kauppakeskuksiin.

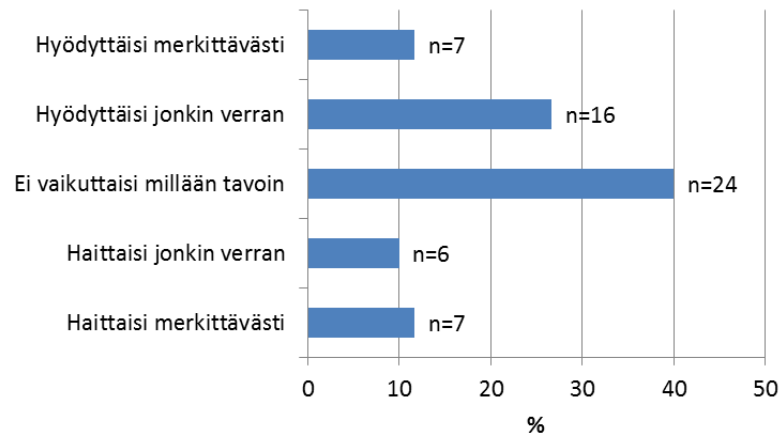
Jos pysäköintipaikkaa on vaikeaa saada, asiakkaat menevät muualle eli marketteihin.

Kajaanin asukasluokan huomioon ottaen ei pidä matkia isompiaan (esim. Oulu). Ei toimi täällä. ... Ihmiset ovat Prismassa tai Citymarketissa, minne pääsee autoilla. Tämä on koettu ja nähty. Ja nyt mielipide (yrittäjän): Tulaa autoille ja autoileville asiakkaille. Tämä on Kainuun Kajaani eikä teidän haibattelema "metropoli".

Kahden vastaajan syy Kauppakadun saneeraussuunnitelman vastustamiseen oli liikuntarajoitteisten asiakkaiden paikoituksen vaikeutuminen. Yksi yrittäjä kiinnitti huomiota siihen, että kadunreunojen madaltaminen kasvattaa riskiä sadevesien tulvimiseen liiketiloihin. Eräs vastaaja puolestaan piti kävelypainotteisuutta *puolivillaisena ratkaisuna, jolla yritetään vähän miellyttää kaikkia. Tällä vaikeutetaan vain autoilijoiden liikkumista ja asioimista. Ja voihan Kauppakadun reunoilla kävellä nytkin. Muuttaminen kokonaan kävelykaduksi on asia erikseen.*

Katusuunnitelmaan liittyen kysymyslomakkeessa yrittäjiä pyydettiin vielä arvioimaan, miten Kauppakadun saneeraaminen kävelypainotteiseksi välillä Kirkkokatu-Lönnrotinkatu vaikuttaisi yrityksen liiketoimintaan (kuvio 4).

² Kysymyslomakkeessa ei kysytty erikseen perusteluja katusuunnitelman kannattamiselle.

Kuvio 4. Miten Kauppakadun saneeraaminen kävelypainotteiseksi välillä Kirkkokatu-Lönnrotinkatu vaikuttaisi liiketoimintaanne?

Noin joka viides (22 %) yrittäjä ennakoii Kauppakadun saneerauksen haittaavan liiketoimintaa jonkin verran tai jopa merkittävästi. Vastaavasti 38 % arvioi saneerauksen hyödyttävän liiketoimintaa loppujen (40 %) ollessa sitä mieltä, ettei katusuunnitelman toteutus vaikuttaisi yrityksen liiketoimintaan millään tavoin (kuvio 4).

4 VÄLIKADUN, POHJOLANKADUN, KIRKKOKADUN JA KOIVUKOSKENKADUN KEHITTÄMISLINJAUKSET

Väli-, Pohjolan-, Kirkko- ja Koivukoskenkadulle ei ole toistaiseksi olemassa tarkempia katusuunnitelmia tai katusuunnitelmaluonnoksia. Näiden katujen osalta tarkastelun kohteena ovat yleissuunnitelmatasoiset kehittämislinjaukset ja liikkeenharjoittajien näkemykset kyseisten linjausten kannatettavuudesta.

Yrittäjille jaetun infopakettin tekstiosassa katujen kehittämislinjauksista kerrottiin seuraavasti (suoraa lainausta esitteestä):

VÄLIKATU

- pysäköintiä jäsenellään kiveyksin ja puuistutuksin
- valaistus uusitaan
- risteysalueille tulee hidasteet

POHJOLANKATU

- pääajoradalle kaistajärjestelyitä, saarekkeita, istutuksia

- Pikku-Pohjolankatu muuttuu osittain yksisuuntaiseksi
- kevyen liikenteen väylä levennetään
- ympäristöä kohennetaan erilaisin kiveyksin ja istutuksin

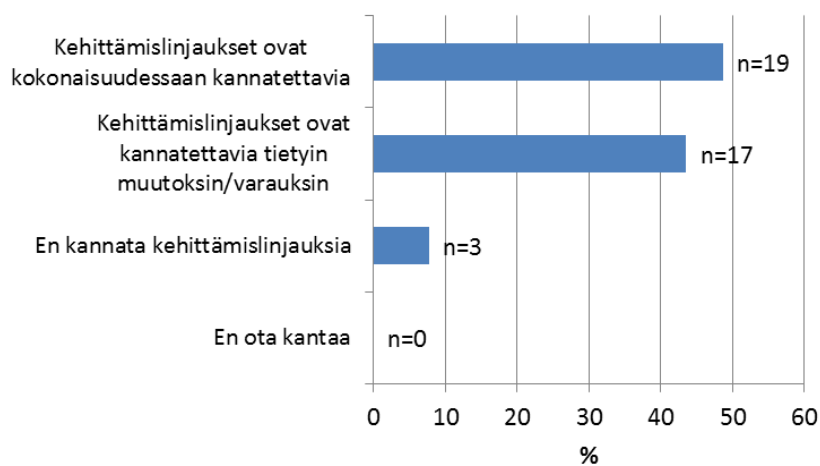
KIRKKOKATU välillä Pohjolankatu - Brahenkatu

- valaistus uusitaan
- risteysalueille tulee hidasteet

KOIVUKOSKENKATU välillä Pohjolankatu - Brahenkatu

- liikenne muutetaan yksisuuntaiseksi joelle päin
- jalkakäytäviä levennetään
- valaistus uusitaan
- risteysalueille tulee hidasteet

Kehittämislinjauksiin suhtautumista mittaava kysymys oli muodoltaan samanlainen kuin Kauppakadun yrittäjille suunnatussa kysymyslomakkeessa. Väli-, Pohjolan-, Kirkko- ja Koivukoskenkadun kyselyaineistoa yhtenä ryppäänä tarkasteltaessa havaitaan lähes joka toisen vastaajista arvioivan oman katunsa kehittämislinjaukset kokonaisuudessaan kannatettaviksi. Tietyin muutoksin tai varauksin kehittämislinjauksia kannatti 44 % yrittäjistä. Kehittämislinjauksia vastustavat kolme liikettä toimivat Kirkkokadulla ja Koivukoskenkadulla (kuvio 5).

Kuvio 5. Mitä mieltä olette oman katunne kehittämislinjauksista?

Välikadulla(kin) kehittämislinjauksiin esitetyt muutokset/varaukset painottuivat parkkipaikkojen riittävyteen (*parkkipaikkoja on säilytettävä riittävästi, riippuu paikoituksesta* jne.). Parkkipaikkoja pitäisi olla tarpeeksi paitsi asiakkaille myös yritysten henkilöstölle. Kehittä-

mislinjauksissa mainittu pysäköinnin jäsentäminen puuistutuksien saanti palautetta kahdelta yrittäjältä:

Istutukset eivät saa viedä parkkipaikkoja liikehuoneiston edestä. Raskaita ostoksia hankala kantaa kaus.

Toivon, että puuistutukset tuovat väriä, mutta eivät hirveästi vähennä parkkitilaa.

Vastausten perusteella valaistuksen uusimiseen suhtaudutaan myönteisesti. Välikadulle alustavasti suunnitellut hidasteet sen sijaan jakoivat mielipiteitä. Toisten mielestä hidasteita tarvitaan, toisten mielestä ei:

Hidasteet risteysalueella ovat kannatettavia sekä valaistuksen uusiminen.

Valaistus ja hidasteet toimivat, istutukset hieno idea/varauksin.

Ei hidasteita.

Ei hidastetöyssyjä. On kokemusta siitä, ettei ylinopenuksia kaupunkikeskustassa ajeta.

Muita Välikadun kehittämislinjauksia koskevia huomioita olivat esimerkiksi parkkiruutujen koon mitoittaminen nykyautoille sopivaksi ja parkiton alue tavarantoimittajille.

Varauksia tai muutosehdotuksia **Pohjolankadun** kehittämislinjauksiin antoi kolme yrittäjää. Niissä toivottiin pysäköintipaikkojen määrän pysymistä nykyisellään ja jonkin verran ilmaista/kiekkolista parkkitilaa. Yksi vastaaja ei pitänyt hyvänä ratkaisuna Pikku-Pohjolankadun muuttamista yksisuuntaiseksi.

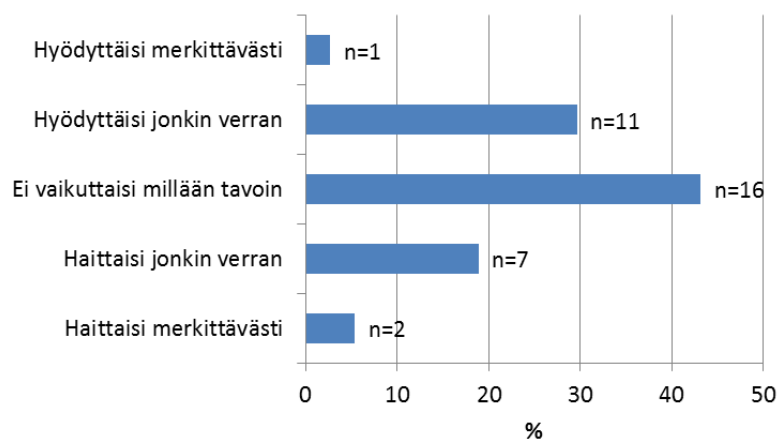
Kirkkokadun kehittämislinjauksia kommentoineista toinen vastaaja toivoi parkkipaikkojen hävittämisen minimoimista toisen taas pitäessä hidastetta välttämättömänä Pohjolankatua lähestyttäessä. Kehittämislinjausten vastustamisen perustelut liittyivät parkkipaikkojen vähenemiseen ja siihen, että kulkuesteet haittaavat liikenteen sujumista. Toisin sanoen Välikadun tavoin myös Kirkkokadulla hidasteista oltiin kahta mieltä.

Koivukoskenkadun osalta aiheet kadun muuttamisesta yksisuuntaiseksi nousivat esiin niin kehittämislinjauksia varauksellisesti kannattavien kuin kehittämislinjauksia vastustavien vastauksissa:

Koivukoskenkatu on erittäin hiljainen varsinkin lauantaisin ... En ole varma, hiljentääkö yksisuuntaisuus katua vielä lisää, mikä ei olisi toivottavaa. Samoin kauppaliikkeitä on vain yhdellä puolella katua, joka aiheuttaa myös kadun hiljaisuutta.

Yksisuuntainen liikenne häittäisi tavarantuloa. Isoilla tavara-autoilla liikkuminen todella vaikeaa jo nyt.

Myös risteysalueille suunnitellut hidasteet mainittiin kehityslinjausten vastustamisen perusteissa.

Kuvio 6. Miten arvioitte omaa katua koskevien kehittämislinjausten toteutuessaan vaikuttavan liiketoimintaanne?

Kehittämissuunnitelmien mahdollisen toteutumisen vaikutuksia yritysten liiketoimintaan tiedusteltiin myös Väli-, Pohjolan-, Kirkko- ja Koivukoskenkadun yrittäjiltä. Noin kolmannes vastaajista ennakoivat omalle kadulle kaavailtujen kehittämislinjausten hyödyttävän liiketoimintaa noin neljänneksen ollessa päinvastaista mieltä. Suurimman ryhmän (43 %) muodostavat yrittäjät, jotka arvioivat mahdollisten saneeraustoimien olevan yrityksen liiketoiminnan kannalta merkityksettömiä (kuvio 6).

5 KAJAANIN YDINKESKUSTAN KEHITTÄMISESTÄ YLEENSÄ

Tässä luvussa tarkastellaan vastaajien näkemyksiä Kajaanin nykyisestä, jo olemassa olevasta kävelykeskustasta. Toinen asiakokonaisuus on keskustan toritoiminta ja tapahtumatarjonta ja niistä saadut palautteet. Luvussa käsitellään myös WSP Finland Oy:n ja Kajaanin kaupungin (2011) laatimaa Kajaanin ydinkeskustan yleissuunnitelmaa: kuinka hyvin vastaajat

ovat tietoisia suunnitelman sisällöstä ja mitä mieltä he ovat tietyistä suunnitelmassa esitellyistä kehittämiskohteista. Luvun lopussa on vielä kappale, johon on koottu eräitä muita selvityksessä esille nousseita asioita.

Luvussa kyselyn tuloksia esitellään koko aineistosta. Tuloksia ei siis kahden edellisen luvun tapaan enää erotella liikkeiden sijaintikatujen mukaan.

5.1 Mielenpitoet Kajaanin nykyisestä kävelykeskustasta

Kajaanin nykyinen kävelykeskusta Raatihuoneen ympäristössä valmistui kymmenkunta vuotta sitten. Kysymyslomakkeessa tiedusteltiin avoimilla kysymyksillä liikkeenharjoittajien arvioita kävelykeskustan myönteisistä ja kielteisistä puolista.

Myönteisistä puolista yleisimmin mainittuja olivat erilaiset viihtyisyyttä kuvaavat ilmaisut (*viihtyisä, viihtyvyys, viihtyisämpi, tori on viihtyisemmän näköinen, lisää keskustan viihtyisyyttä*). Suunnilleen yhtä yleisesti esiin otettu myönteinen puoli oli Raatihuoneentorilla järjestettävät tapahtumat (*tapahtumia, tapahtumat, hyvä tapahtumaympäristö, palvelee hyvin erilaisten tapahtumien järjestämispaiikkana*). Kävelykeskustaan yhdistettiin usein myös olohuone-vertaus, kodikkuus ja oleskelu: *Raatihuoneentorista on tullut ns. olohuone keskustaan, olohuonemaisuus, kainuulaisten olohuone, kotoinen, tuo oleskelumahdollisuuden keskustaan*.

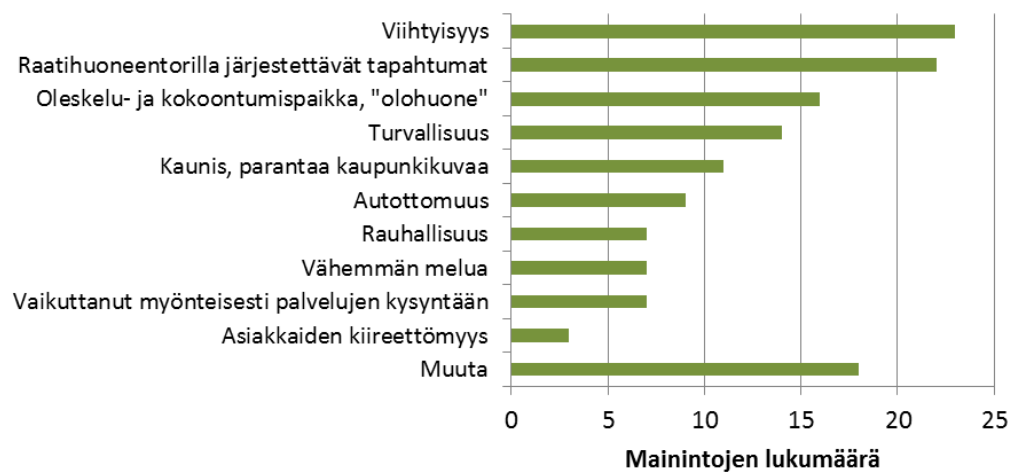
Turvallisuuteen liittyviä mainintoja oli vastauksissa yhteensä 14 kappaletta. Ne sisälsivät turvallisuutta yleensä kuvaavien ilmaisujen lisäksi erityisesti lasten turvallista liikkumista korostavia viittauksia (*lapsille turvallinen, lapsiperheille turvallisempaa liikkoa torin ympäristössä kun ei ole autoja*). Autottomuutta (*ei autoja, vähän autoja, autot ei pörrää*) piti torin myönteisenä puolelta yhdeksän vastaajaa. Autottomuutta sivuten kävelykeskustan myönteisenä seuraamuksena pidettiin niin ikään liikennemelun vähentymistä ja rauhallisuutta. Seitsemän vastaajaa arvioi kävelykeskustan vaikuttavan myönteisesti palvelujen kysyntään. Näistä vastauksista muutama esimerkki:

Enemmän jalankulkijoita -> hyöty yrityksille, koska todennäköisesti poikkeavat liikkeissä helpommin.

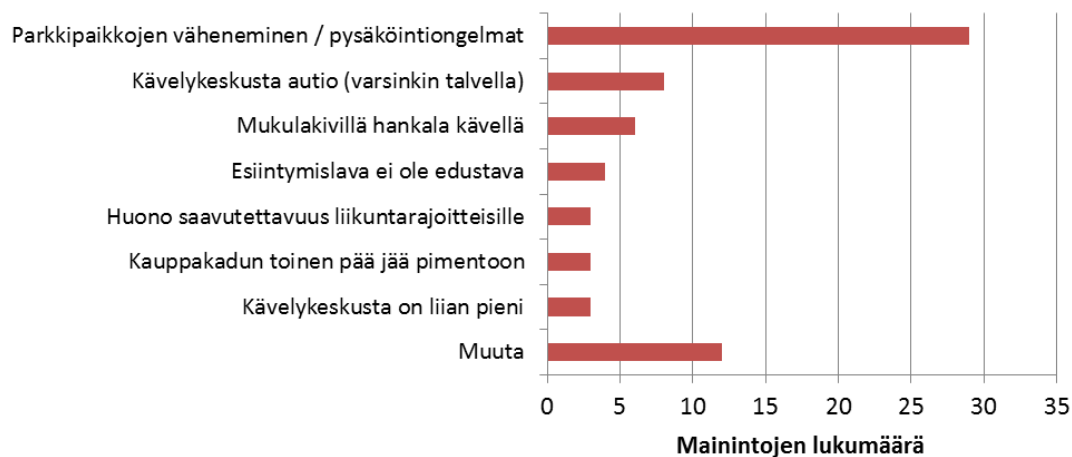
Jalan poiketaan useampaan kauppaan kuin vain siihen, jonka eteen parkkeerataan. Ihmiset viihtyvät ja viipyvät pidempään.

Kun asiakas kulkee kävellen eikä autolla, herkemmin poikkeaa sisälle myymälään.

Kaatoluokka muut myönteiset maininnat sisälsi mainintoja kuten *siisti, tyylikäs, vebreä, ympäristöystävällinen, pienempi hiilijalanjälki ja kesäisin mahtava* (kuvio 7).

Kuvio 7. Nykyisen kävelykeskustan myönteiset puolet.

Kuvio 8. Nykyisen kävelykeskustan kielteiset puolet.

Kävelykeskustan kielteisistä puolista ylivoimaisesti yleisimmin kiinnitettiin huomiota parkkipaikkojen vähenemiseen ja pysäköintiongelmiin kaikkinsa (kuvio 8). Jos mukaan laskeaan omaksi luokaksi rajattu 'huono saavutettavuus liikuntarajoitteisille', pysäköintipaikkojen puutteen nimesi kävelykeskustan negatiiviseksi seuraamukseksi yli 30 vastaajaa. Pysä-

köintiongelmät ilmaistiin tiiviisti parilla sanalla (esim. *parkkipaikat vähenivät, parkkipaikkojen kato, vie pysäköintipaikkoja, vie autopaikkoja, parkkipaikkojen etsiminen hankalaa, parkkitilaa ei ole lähellä*) tai joskus hieman laajemminkin kuvailuilla:

Asiointi liikkeissä hankalaa – päivittäin asiakas jos toinen valittaa, kun ei pääse lähelle tai pitää siitä maksaa ja parkkiaikaa vähädata.

On rajoittanut ajoittain omaa asiointiani alueen liikkeissä pysäköintipaikan huonon saatavuuden vuoksi.

Kahdeksan vastaajan mielestä kävelykeskusta on aika ajoin autio ja tyhjä, näin etenkin talvisin. Kuusi vastaajaa kritisoi kävelykadun pinnoitetta (*nupulakivillä hankala kävellä, noppakivi tuntuu osalle jalkineista [korko] epämiellyttävältä, nupukivikadulla todella hankala liikkua*). Kritiikkiä sai osakseen myös Raatihuoneentorin esiintymislava (*esiintymislava ei ole edustava/hyödyllinen, esiintymislava on surkea*). Osin esiintymislavan johdosta muutama vastaaja arvioi kävelykeskustan rakenteen olevan sellainen, että Kauppakadun loppupää jää pimentoon. Kolmen vastaajan mielestä kävelykeskusta on liian pieni.

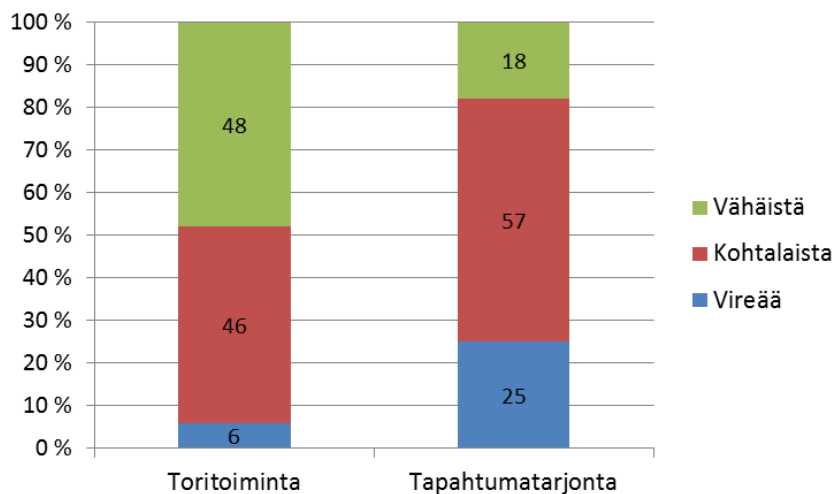
Muita luokittelemattomia kävelykeskustan kielteisiä puolia kuvaavia ilmauksia olivat esimerkiksi *aneeminen, yleisilme yltiömäisen ruma ja liian vähän istumapaikkoja*. Erään vastaajan mielestä kävelykeskusta ei suinkaan ole vaikuttanut myönteisesti palvelujen kysyntään, koska hän toteaa: *Ihmiset kävelytorilla eivät osta; istuvat ja kuluttavat aikaa -> viekää heidät keskustasta johonkin puistoon*.

5.2 Mielipiteet Kajaanin keskustan toritoiminnasta ja tapahtumatarjonnasta

Ydinkeskustan itälaidalla sijaitseva kauppatori on toiminut nykyisellä paikallaan 1920-luvulta lähtien. Torilla on kesäkahvila ja kesäaikaan noin 14-16 myyntipistettä, joista voi ostaa esimerkiksi kukkia, vaatteita, juureksia, marjoja ja kalaa. Talvisin torikauppaa ei juuri ole. Vaikka kauppatorin toiminta on vakiintunutta, siitä ei ole muodostunut sellaista matkailullisestikin vetovoimaista kauppapaikkaa, joita torit eräissä muissa vastaavan kokoisissa kaupungeissa ovat. Kajaanin keskustan tapahtumatarjonta on viime vuosina ollut kohtuullisen runsasta. Vuotuisia tapahtumia ovat esimerkiksi Runoviikko, markkinakatu Kauppakadulla,

Tervasoutunäytökset ja erilaiset musiikkiesitykset Raatihuoneentorilla ja kauppatorilla.³ Kesällä 2014 Kruununpuodinmäellä järjestettiin ensimmäistä kertaa Kainuun musiikkijuhlat, jotka ilmeisesti saavat jatkoa myös tulevina kesinä.

Kysymyslomakkeessa liikkeenharjoittajia pyydettiin arvioimaan Kajaanin keskustan toritoiminnan ja tapahtumatarjonnan vireyttä. Saadut vastaukset osoittavat yrittäjien pitävän keskustan nykyistä tapahtumatarjontaa suhteellisen vilkkaana. Vain alle neljännes vastaajista arvioi tapahtumatarjonnan olevan vähäistä. Toritoiminnan vireyden suhteen tilanne ei vaikuttaisi olevan näin hyvä, sillä lähes joka toinen vastaaja koki toritoiminnan olevan nykyisellään vähäistä (kuvio 9).

Kuvio 9. Vastaajien mielipiteet Kajaanin keskustan toritoiminnan ja tapahtumatarjonnan nykytilasta (n=99, 97).

Toritoiminnan ja tapahtumatarjonnan kehittämistarpeita kysyttiin avoimilla kysymyksillä. **Toritoiminnan** osalta usein esiin otettu yksittäinen asia oli kauppahalli, jonka rakentamista toivoi kymmenkunta vastaajaa. Kauppahallin arvioitiin vilkastuttavan toritoimintaa yleensä ja tarjoavan mahdollisuuksia myös talvikauden myynnille. Esimerkkejä vastauksista:

Toritoimintaa vahvistamaan kauppahalli!

Rakennetaan kauppahalli, olisi ympäri vuoden käytössä.

³ WSP Finland Oy & Kajaanin kaupunki (2011) Kajaanin ydinkeskustan liittyminen kaupunkiin. Lähtötilanneselvitys ja yleissuunnitelma. <http://www.kajaani.fi/Ajankohtaista/Kajaanin-kaupunkikeskusta--hanke/Raportointi/>

Puitteita talvimyynnille esim. kalahalli/kauppahalli.

Pieni kauppahalli kauppatorin reunaan tai Anttilan ja Kaakaisen väliin.

Olisiko kauppahallille käyttöä?

Samansuuntaista, mutta pienimuotoisempaa ratkaisua ehdotti puolenkymmentä vastaajaa, jotka toivoivat kiinteiden kojujen rakentamista. Kiinteät kojut tukisivat omalta osaltaan torin tai torien ympärivuotista käyttöä.

Ehkä tässäkin raportissa varsin korostuneesti esiin nousseen pysäköintipaikkojen riittämättömyyden johdosta kahdeksan vastaajaa ehdotti toritoiminnan keskittämistä Raatihuoneen aukiolle, jolloin nykyinen kauppatori voitaisiin muuttaa parkkipaikaksi.

Miksi kaksi toria? Vain Raatihuoneentori.

Kaksi toria, ei järkeä! Keskitetään jutut selvästi vain Raatihuoneelle, kauppatori parkkipaikoiksi.

Yksi tori Raatihuoneelle ja kävelykadulle ☺ Kauppatori parkkipaikaksi.

Kauppatorin myyjät Raatihuoneentorille, samoin markkinat. Kauppatori parkkipaikaksi.

Keskitetään toritoiminta yhteen paikkaan Raatihuoneentorille ja kävelykeskustaan (pois kauppatorilta). Kauppatori varataan pysäköintialueeksi/lumenkaatopaikaksi.

Toritoiminnan kehittämishaasteita on käsitelty myös Kajaanin ydinkeskustan yleissuunnitelmassa, jossa Raatihuoneen aukion katsotaan soveltuvan hyvin teematapahtumiin ja osaksi suuria tapahtumia. Toisaalta yleissuunnitelmassa ei esitetä toritoiminnan keskittämistä Raatihuoneentorille, koska aukion kokoa ei pidetty siihen riittävänä. Myös toritoiminnan vaatimien huoltoyhteyksien järjestäminen Raatihuoneen aukiolle olisi suunnitelman mukaan ongelmallista.⁴

Muutaman vastaajan mielestä eräs mahdollisuus toritoiminnan kehittämiseen olisi satamaravintola ja yleensä vesistöjen hyödyntäminen:

⁴ WSP Finland Oy & Kajaanin kaupunki (2011) Kajaanin ydinkeskustan liittyminen kaupunkiin. Lähtötilanneselvitys ja yleissuunnitelma. <http://www.kajaani.fi/Ajankohtaista/Kajaanin-kaupunkikeskusta--hanke/Raportointi/>

Satama vieressä; tuoretta kala olisi hyvä saada. Ruokaravintola veneeseen.

Vesistöä ei ole hyödynnetty. Pitäisi saada satama, satamaravintola ym. kuten Savonlinnassa.

Torin rannan venepaikat ja laiturit kuntoon -> lisäksi mökkiläisten ja veneilijöiden vierailuja torilla ja keskustassa.

Muita liikkeenharjoittajien ehdottamia keskustan toritoiminnan kehittämideoita olivat kesäaikaan järjestettävät kirpputorit (*kesällä esim. kirpputorityyppistä toimintaa, kirpputoreja kesäisin, kirpputoritoimintaa la-su aamuisin kesäisin*), iltatorit (*myyntiaikaa jatkettaisiin, esim. iltatorit*) sekä myyntisäännösten helpotukset (*paikkamaksut kohtuullisemmiksi, antamalla myydä niin kauan kuin haluaa*).

Tapahtumatarjonnan suhteen melko ilmeisenä toivomuksena voidaan pitää tapahtumien määrän lisäämistä (*useampia tapahtumia, enempi happeninkii kiitos!*). Tapahtumatarjonnan kehittämisessä päällimmäiseksi tarpeeksi nousi kuitenkin tapahtumien ajankohtien hajauttaminen, mitä ehdotti 12 vastaajaa.

Tapahtumien ajoittaminen eri viikoille.

Ei kaikkia tapahtumia samanaikaisesti niin kuin esim. tänä kesänä viikko 27.

Tapahtumia voisi olla hajautetusti esim. koko kesälle (+ kevät ja syksy). Nyt ryppäänä heinäkuun alussa.

Pitkin kesää pieniä tapahtumia, ettei vain runoviikkojen/ markkinakadun aikaan.

Tapahtumia myös syksyllä ja talvella.

Kuten toritoiminnassa myös tapahtumatarjonnassa monet vastaajat toivoivat Raatihuoneentorin parempaa hyödyntämistä. Melko yleinen toivomus oli myös erityisesti lapsille ja nuorille suunnatun tapahtumatarjonnan määrän lisääminen:

Tapahtumia kaikenikäisille, myös lapsille ja nuorille.

Enemmän nuorille & nuorille aikuisille suunnattua tapahtumaa.

Nuorille suuntautuvaa tarjontaa.

Tarjonta yksipuolista ja aikuisväestöön keskittyynyttä. Yleisesti lapsiperheet kuluttavat enemmän rahaa.

Lisää lastentapahtumia.

Tapahtumien teemat voisivat eräiden vastaajien mielestä olla nykyistä monipuolisempia. Esimerkiksi ruoka ja viini olisivat potentiaalisia tapahtumien aiheita (*viinijuhlat takaisin, lisää ruoka/viini yms. tyyppisiä tapahtumia, katupiknik voisi olla hauska*). Viinijuhlien tavoin myös taiteiden yö -tapahtuma olisi parin vastaajan mielestä hyvä palauttaa keskustan ohjelmatarjontaan. Muita tapahtumatarjonnan kehittämistarpeita olivat yritysten aktiivisempi osallistuminen tapahtumien järjestämiseen ja siihen liittyvä yrittäjien välisen yhteistyön tiivistäminen. Myös tapahtumista tiedottamista ei ole koskaan liikaa. Eräs vastaaja ehdotti Raatihuoneentorille valotaulua tai vastaavaa, josta näkyisi viikoittaiset ja päivittäiset tapahtumat.

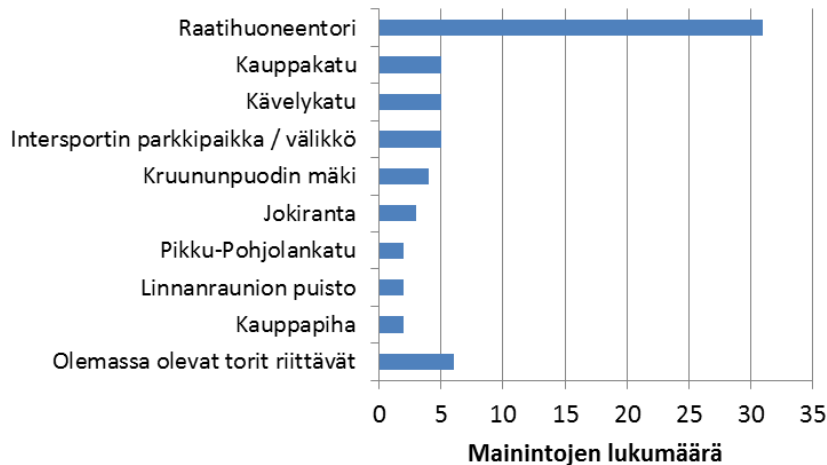
Edellä mainittujen kehittämistarpeiden ohella joissakin vastauksissa annettiin myönteistä palautetta kesän 2014 tapahtumatarjonnasta, jonka arvioitiin olleen aiempia vuosia vireämpää:

Tänä kesänä hyvällä mallilla.

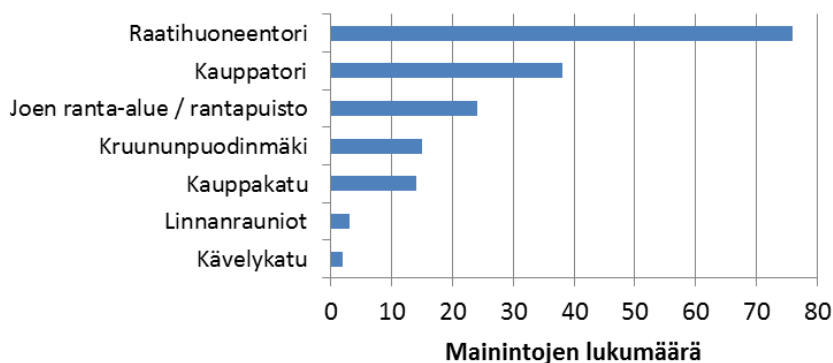
Tänä vuonna sitä on jo ollut mukavasti.

Tämä kesä ollut virkeämpi. Jatketaan samaan malliin. Kannustaa niitä, jotka jaksaa yrittää.

Toreihin ja tapahtumiin liittyen yrittäjiltä kysyttiin vielä avoimella kysymyksellä, mitkä alueet keskustassa soveltuvat toritoimintaan ja tapahtumien järjestämiseen (kuviot 10 ja 11). Nykyisen kauppatorin lisäksi toritoiminnalle selvästi parhaiten soveltuvana paikkana pidettiin Raatihuoneentoria. Muita muutamia mainintoja keränneitä paikkoja olivat Kauppakatu, kävelykatu, Intersportin parkkipaikka/välikkö, Kruununpuodinmäki, jokiranta, Pikku-Pohjolankatu, linnanraunion puisto ja kauppapiha. Yksittäisiä ehdotuksia olivat liikkeiden edustat, Kaakisen ja Anttilan väli, linja-autoaseman ympäristö ja entisen uimahallin ympäristön kenttä.

Kuvio 10. Mitkä Kajaanin keskustan alueet nykyisen torin lisäksi soveltuvat mielestänne toritoimintaan?

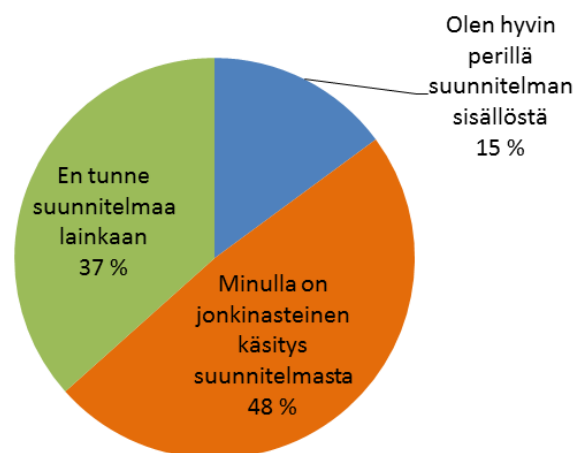
Kuvio 11. Mitkä alueet Kajaanin keskustassa soveltuvat mielestänne parhaiten tapahtumien järjestämiseen?

Raatihuoneentori sopii vastaajien mielestä erinomaisesti myös tapahtumien pitopaikaksi. Seuraavaksi parhaimpina tapahtumaympäristöinä pidettiin kauppatoria, joen ranta-aluetta / rantapuistoa, Kruununpuodinmäkeä ja Kauppakatua. Parin vastaajan mukaan myös linnanrauniot ja kävelykatu soveltuvat hyvin tapahtumapaikoiksi. Yksittäisiä mainintoja saivat osakseen esimerkiksi Kaakisen ja Anttilan välinen alue, Intersportin ja Instrumentariumin välinen ”citykäytävä”, Vimpeli, kaupunginlammien ympäristö, Kajaanihalli, ravintolakuja, kirjasto ja liikuntapuisto.

5.3 Mielipiteet ydinkeskustan yleissuunnitelman eräistä kehittämiskohteista

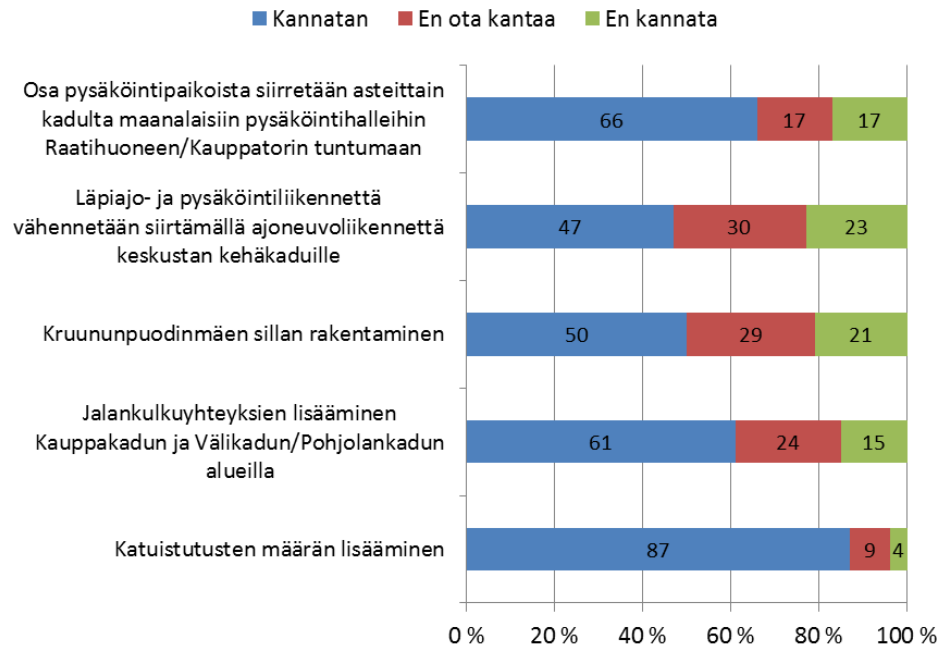
Vuonna 2011 WSP Finland Oy ja Kajaanin kaupunki julkaisivat Kajaanin ydinkeskustan yleissuunnitelman. Suunnitelmassa tarkastellaan esimerkiksi Kruununpuodinmäen silta- vaihtoehtoa, keskustan katualueen ja kevyenliikenteenreittien kehittämistä sekä pysäköinti- ratkaisuja.⁵

Kysymyslomaketta laadittaessa yleissuunnitelmasta poimittiin tiettyjä kehittämiskohteita, joihin vastaajia pyydettiin ottamaan kantaa. Sitä ennen haluttiin kuitenkin tietää, kuinka hyvin vastaajat olivat ylipäätään tietoisia kyseisestä yleissuunnitelmasta. Kyselyn tulokset osoittavat liikkeenharjoittajien olevan keskimääräisesti kohtalaisen hyvin perillä ydinkeskustan yleissuunnitelmasta. Noin puolella vastaajista oli jonkinasteinen käsitys suunnitelmasta, 15 % tunsi suunnitelman sisällön hyvin (kuvio 12).

Kuvio 12. Kuinka hyvin vastaajat olivat tietoisia Kajaanin ydinkeskustan yleissuunnitelmasta? (n=101)

⁵ WSP Finland Oy & Kajaanin kaupunki (2011) Kajaanin ydinkeskustan liittyminen kaupunkiin. Lähtötilanneselvitys ja yleissuunnitelma. <http://www.kajaani.fi/Ajankohtaista/Kajaanin-kaupunkikeskusta--hanke/Raportointi/>

Kuvio 13. Vastaajien suhtautuminen eräisiin ydinkeskustan yleissuunnitelmassa esiteltyihin kehittämiskohteisiin (n=93-97).

Kysytyistä kehittämiskohteista⁶ Kruununpuodinmäen sillan rakentamista kannatti puolet vastaajista, viidennes vastusti ja loput eivät ottaneet lainkaan kantaa asiaan (kuviokuva 13). Suunnilleen samassa suhteessa mielipiteitä jakoi läpiajoliikenteen vähentäminen siirtämällä ajoneuvoliikennettä asteittain keskustan kehäkaduille (Sissikatu, Pohjolankatu, Lönnrotinkatu). Maanalaisia pysäköintihalleja Raatihuoneen/kauppatorin tuntumassa piti hyvänä ajatuksena kaksi kolmesta vastaajasta ja niitä vastusti 17 % liikkeenharjoittajista. Kysytyistä kehittämiskohteista eniten puoltotoääniä sai katuistutusten määrän lisääminen, jota kannatti 87 % vastaajista (osa tosin sillä varauksella, että istutukset eivät vie tilaa parkkipaikoilta).

⁶ Näiden kehittämiskohteiden osalta yrittäjille ei jaettu vastaavaa infopakettia kuin katusuunnitelmaluonnoksista. Vastaajat eivät siten välttämättä tienneet esim. maanalaisen pysäköintihallin tai uuden sillan rakentamisesta aiheutuvia kustannuksia.

5.4 Ideoita ja kommentteja koskien Kajaanin ydinkeskustan kehittämistä

Kysymyslomakkeen lopussa oli avoin kysymys, jossa vastaajille annettiin mahdollisuus kertoa vapaasti mitä tahansa ideoita tai kommentteja liittyen Kajaanin ydinkeskustan kehittämiseen.

Myös lopun avoimissa kommentteissa yleisin esiin nostettu asia koski tavalla tai toisella parkkipaikkojen riittävyyttä:

Parkkipaikkoja enempi.

Pysäköintipaikkojen vähyys on jo nyt ongelmia aiheuttava asia – vähentäminen tuntuisi höpsöltä ratkaisulta.

Parkkipaikat Kauppakadulla tulisi laittaa vinoparkkiin, jolloin autopaikat tuplaantuu. Kirkkokatu voisi olla yksisuuntainen pohjoiseen ja vinoparkeki tien toiselle puolen.

Liikuntarajoitteisille parkkipaikkoja varsinkin hoitolaitosten läbeisyyteen. Huom! Liikuntarajoitteisuus voi olla myös väliaikaista (kyynärsauvat).

Paitsi parkkipaikkojen riittävyydestä myös pysäköintimaksukäytännöistä tuli jonkin verran palautetta. Muutamat vastaajat toivoivat maksullisia autopaikkoja, joihin auton voisi jättää pidempäänkin kuin kahdeksi tunniksi. Jotkut yrittäjät näkivät tarvetta maksuttomien kioskopaikkojen lisäämiselle.

Maksulliset p-paikat, niitä on vähän ja aika on liian lyhyt. Lyhyt parkkiaika rajoittaa.

Pysäköintimittarit sellaisiksi, että voi olla miten kauan haluaa. Kaksi tuntia ei aina kampaamokäyntiin riitä.

Parkkimittarit turhia, lappukäytäntö parempi. Saisi olla parkissa niin kauan kuin haluaa.

Kiekkopaikkojen (2h) lisääminen.

Vialliset parkkimittarit, kiekkopaikat parempia.

Osassa vastauksista kiinnitettiin huomiota tiettyihin liikennejärjestelyihin ja yleisemmin liikenteen sujuvuuteen. Vastauksissa osoitettiin liikenteen ongelmakohtia ja sopivia paikkoja hidasteille. Joku toivoi mahdollisimman vähän yksisuuntaisia katuja, toinen taas joukkoliikenteen kehittämistä.

Liikennejärjestelyt toimiviksi! Välikatu-Lönnrotinkatu -risteys erityisen hankala, samoin Välikatu-Linnankatu.

Lönnrotinkadun siltaa olisi kannattanut leventää esim. nelikaistaiseksi. Nyt mahdoton sumppu Bio-Rexin kohdalla tullessa autolla liikenneympyrästä tai takaisin Välikadulta.

Pikku-Pohjolankatu – S-Marketin risteys tukossa ajoittain -> tämä tulisi huomioida suunnitelmassa.

Hidaste tarpeellinen Kirkkokadulle. Ajavat mahdottoman kovaa ja huudattavat moottoreita Kauppakadulta kääntymisen jälkeen Kirkkokadulla, ja hyvät kohta jarrun lähestyessään Pohjolankatua. Meteli on korvia "huumaavaa". Asiakkaat liikkeessä saavat sätkyn ja piteleivät korviaan. Tämä on jokapäiväistä.

Hidaste puoleen väliin Kirkkokatua välillä Kauppakatu-Pohjolankatu -> lisää turvallisuutta.

Katuistutuksiin palattiin myös lomakkeen lopun avoimen kysymyksen vastauksissa. Istutusten suhteen vastauksissa oli kahtalaista näkökulmaa. Istutusten katsottiin toisaalta lisäävän viihtyvyyttä, toisaalta ne eivät saisi viedä tilaa parkkipaikoilta, olla näköesteinä liikkeiden sisäänkäynneille tai haitata esimerkiksi ulkona tapahtuvaa myyntiä. Kehittämisideana esitettiin ikivihreiden istutusten lisäämistä ja oppilaitosten hyödyntämistä viherrakentamisessa.

Kaunis keskusta tuo viihtyvyyttä. Kauppakadun istutuksiin ikivihreää kesäkukkien ohella (tuijaa, sypressiä).

Istutukset tuovat lisää viihtyvyyttä. Oppilaitoksia voisi hyödyntää tässä yhteydessä, esim. puusepät/rakentajat tekisivät ruukut, puutarha-alan opiskelijat istutukset ja logistiikka/kaupunki hoitaisi kuljetukset.

Katuistutuksia niin, etteivät ne vie liikaa parkkipaikkoja.

Jos suunnitelma toteutuu, onhan pihlajat ym. suunniteltu siten, ettei ne ole ongelma markkinakadun koiruille. Liikkeiden tai kujan sisäänkäyntejä ei myöskään saa piilottaa puiden taakse.

Keskustan ranta-alueiden ja vesistöjen hyödyntämisessä olisi joidenkin mielestä edelleen parantamisen varaa. Näin ainakin silloin, jos vertailukohteina käytetään Joensuuta, Savonlinnaa tai eräitä muita Järvi-Suomen kaupunkeja. Ranta-aluetta elävöittäisi kalastus- ja uima- paikkojen lisääminen sekä kioskin tai vastaavan rakentaminen esim. Kyynäspäänniemeen.

Joen rantaa tulisi hyödyntää enemmän tässä kaupungissa (esim. Kuopio, Joensuu, Mikkelä).

Vesistöä pitäisi hyödyntää enemmän. Joensuu ja Savonlinna kaksi hyvää esimerkkiä.

Jokivarren yleisilmeen siistiminen, uimapaikkojen lisääminen, kalastuspaikkojen lisääminen; joen alajuoksualuetta tulee kehittää.

Rantapuistoon kahvila/ kioski/ terassi.

Kyynäspään niemi -> WC:t. Kyynäspään niemeen kioski tai sitten linnanraunioille. Rantapuistossa ei tarpeeksi roskikasia.

Eräät vastaajat toivat kommentteissaan julki epäilyksensä siitä, riittävätkö kaupungin rahat keskustan kehittämishankkeisiin. Muutaman yrittäjän mielestä rahalle olisi nykyisessä taloudellisessa tilanteessa tarpeellisempiakin käyttökohteita.

Mietityttää kaupungin varat?

Kehittämissuunnitelma kuulostaa kovin kalliilta projektilta kaikkiaan, kuka maksaa??

Kalliita vaihtoehtoja, kun väkiluku vähenee ja vanhenee.

Kaunis keskusta olisi kiva, mutta rahat voisi käyttää mieluummin johonkin oikeasti tarpeelliseen.

Kauppakadun viihtyvyyttä voidaan lisätä pienemmilläkin muutoksilla, esim. viime kesän kukaistutukset. Tässä taloudellisessa tilanteessa maanalaiset pysäköintihallit ja Kruununpuodin sillan kaltaiset projektit tulisi unohtaa ja keskittyä tärkeämpiin asioihin.

Suhtautuminen kävelykeskustaan kirvoitti joskus pitkiäkin kriittisiä palautteita. Toisaalta eräät vastaukset kuvasivat yhtä yksiselitteisesti myönteistä suhtautumista kävelypainotteiseen keskustaan. Seuraavassa esimerkit kummastakin näkökannasta:

Oleellista minun mielestä olisi, että päätöksenteossa otettaisiin huomioon niiden yrittäjien mielenpiireet, kenen liiketoimintaan muutokset tulevat eniten vaikuttamaan. Jos ottaa huomioon miten viime kesän 2 viikon ”kävelykatu” markkinakadun jälkeen vaikutti liiketoimintaamme vrt. edellisten vuosien sama aika, odotan kaubulla heinäkuulta joulukuun kestävän katuremontin vaikutusta. Tuoreeltaan isommissakin kaupungeissa on esimerkkejä vastaavien remonttien vaikutuksista alueella olevien pienten yritysten liiketoimintaan. Kauppa käy tällä hetkellä muutenkin nihkeästi, jos kuulee muita keskusta-alueen yrityksiä ja näkyyhän sama ihan valtakunnallisestikin ... Lisäksi pelkään, että penkit keskustassa houkuttelevat juopporemmit torinrannasta keskustaan. Eihän siellä joenrannassa kukaan viihdy sen vuoksi.

Kaikki mikä kehittää keskustaa ja tuo ihmisiä keskelle sykkettä on hyvä. Tuohan se kivijalkaliikenteelle lisää asiakkaita! Kävelykatu viihtyisineen istutuksin sekä erilaisten katukahviloiden myyntipisteineen on mielenkiintoinen. Hyvä ja viihtyisä keskustaa yhdistää yrittäjiä keksimään mitä mielenkiintoisimpia tapahtumia keskelle kaupunkia.

Muutama yrittäjä kannusti vielä lopuksi kaupunkia tarttumaan toimeen ydinkeskustan kehittämässä (*tärkeää olisi saada tekoja puheiden sijaan, HOPHOP, toimeksi*).

6 YHTEENVETO

Selvityksessä kartoitetaan Kajaanin ydinkeskustan katutasen liikkeenharjoittajien mielipiteitä kaupunkikeskustan kehittämissuunnitelmista. Selvityksen aineistona ovat yritys haastattelut ja informoidut kyselyt. Ydinkeskustan yrittäjistä 80 prosenttia suostui haastatteluun tai täytti itse kysymyslomakkeen. Aineiston kooksi muodostui 105 täytettyä lomaketta. Yrittäjien korkea vastausaktiivisuus osoittaa liikkeenharjoittajien olevan kiinnostuneita Kajaanin keskustan kehittämiseen liittyvistä kysymyksistä.

Selvityksellä etsittiin vastausta erityisesti seuraaviin kysymyksiin:

- 1) Mitä mieltä Kauppakadun kivijalkayrittäjät ovat Kauppakadun jatkosaneerauksesta kävelypainotteiseksi?
- 2) Mitä mieltä Välikadun, Pohjolankadun, Kirkkokadun ja Koivukoskenkadun katutasen liikkeenharjoittajat ovat omia katujansa koskevista kehittämislinjauksista?
- 3) Mitä näkemyksiä yrittäjillä on eräistä muista ydinkeskustan yleissuunnitelmassa esitellyistä kehittämiskohteista? (esim. toritoiminnan ja tapahtumatarjonnan kehittäminen, maanalaisten pysäköintihallien rakentaminen, Kruununpuodinmäen sillan rakentaminen)

Selvityksen perusteella Kauppakadun saneeraamista kävelypainotteiseksi välillä Kirkkokatu-Lönnrotinkatu kannattaa suoraan suunnitelmaluonnoksessa esitetystä muodosta tai tietyin muutoksina 78 % kaikista kyselyyn vastanneista Kauppakadun yrittäjistä, 14 % vastaajista (9 kpl) vastustaa suunnitelman toteutusta varauksella.

Välikadun, Pohjolankadun, Kirkkokadun ja Koivukoskenkadun liikkeenharjoittajista 92 % kannattaa esitetystä muodosta tai tietyin muutoksina omien katujensa kehittämislinjauksia. Kehittämislinjauksia vastusti varauksella 8 % yrittäjistä (3 vastaajaa).

Yrittäjien selkeästi suurin huolenaihe niin Kauppakadulla kuin muillakin kaduilla on parkkipaikkojen riittävyys. Muut katusuunnitelmiin esitetyt varaukset tai suunnitelmien vastusta-

misen perustelut näyttäisivät olevan arvioituihin pysäköintiongelmiin rinnastettuna merkitykseltään marginaalisia.

Kajaanin ydinkeskustan yleissuunnitelman sisällöstä vähintäänkin jonkinasteinen käsitys oli 63 %:lla vastaajista. Yleissuunnitelmassa esitellyistä kehittämiskohteista maanalaisia pysäköintihalleja kannatti 66 % vastaajista, Kruununpuodinmäen siltaa 50 % ja katuistutusten määrän lisäämistä 87 %.

Lähes puolet selvitykseen osallistuneista arvioi keskustan toritoiminnan olevan vähäistä. Sen sijaan tapahtumatarjontaa piti vähäisenä vain alle viidennes vastaajista. Usein mainittuja toritoiminnan kehittämistarpeita olivat kauppahallin rakentaminen, toritoiminnan keskittäminen Raatihuoneentorille (kauppatori parkkipaikoiksi), kiinteiden kojujen rakentaminen, kirpputoritoiminta, iltatorit ja myyntisäännösten helpotukset.

Tapahtumien osalta toivottiin esim. tapahtumien ajankohtien hajauttamista muuallekin kuin heinäkuun alkuun, lapsille ja nuorille suunnattua tarjontaa, ruoka/viini/taide -tyyppisiä tapahtumia, Raatihuoneentorin parempaa hyödyntämistä, yhteistyön tiivistämistä tapahtumien järjestämisessä ja tiedotuksen lisäämistä.

Lomakkeen lopun yleisissä vapaamuotoisissa kommentteissa nousivat esille usein mainitun parkkipaikkojen puutteen lisäksi esimerkiksi pysäköintimaksukäytännöt, tietyt liikennejärjestelyt, istutuksia koskevat ideat ja varaukset, ranta-alueiden ja vesistöjen hyödyntäminen ja epäilykset kaupungin rahojen riittävydestä uudistusten tekemiseen.